

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

Агенция за социално подпомагане

Изх. № 02-00-0032#1
.....05.07.2018..... 2018 г.

ДО

Д-Р ХАСАН АДЕМОВ
ПРЕДСЕДАТЕЛ НА КОМИСИЯТА
ПО ТРУДА, СОЦИАЛНАТА И
ДЕМОГРАФСКАТА ПОЛИТИКА
44-ТО НАРОДНО СЪБРАНИЕ НА
РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

На Ваш № КТСП-853-08-14 от 03.07.2018 г.

ОТНОСНО: Проект на Закон за личната помощ

УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН АДЕМОВ,

Във връзка с изпратеният проект на Закон за личната помощ (ЗЛП), №854-021-62, внесен в Народното събрание от Пламен Христов и група народни представители на 02.07.2018 г., изразявам следното становище:

Подкрепям принципно идеята за нормативно регламентиране предоставянето на асистентски услуги на хора с увреждания и в невъзможност за самообслужване, което ще доведе до повишаване качеството на грижа в семейна среда, осигуряване на независим живот и непрекъснатост при предоставянето на услугите.

Считам, че приемането на ЗЛП, като специален закон, ще е в противоречие с чл. 3, ал. 1 от Закона за нормативните актове (ЗНА), съгласно който законът е нормативен акт, който урежда първично или въз основа на Конституцията, обществени отношения, които се поддават на трайна уредба, според предмета или субектите в един или няколко института на правото или техни подразделения. С чл. 10 на същия закон се постановява, че обществените отношения от една и съща област се уреждат с един, а не с няколко нормативни акта от същата степен. Обществени отношения, които спадат към област, за която има издаден нормативен акт, се уреждат с неговото допълнение или изменение, а не с отделен акт от същата степен.

Законът за социално подпомагане (ЗСП) и Законът за интеграция на хората с увреждания (ЗИХУ) са специални закони, които уреждат обществените отношения, свързани с правото на гражданите на Република България на социално подпомагане, предоставяне на социални услуги и интеграцията на хората с увреждания.

В процес на разработване е нов специален закон - Закон за социалните услуги (ЗСУ), което е заложено и в Програмата за управление на Правителството на Република България. Това е един от най-важните законопроекти, за разработването на които, основната отговорност е на министъра на труда и социалната политика. В програмата е предвидено в ЗСУ да бъдат уредени основните въпроси, свързани с предоставянето, ползването, финансирането, качеството, контрола и мониторинга на социалните услуги. Изготвянето на проекта на ЗСУ е предвидено да приключи до края на м. октомври 2018 год. Със съдействието на различните заинтересовани страни – представители на централната и местна власт, неправителствени организации, доставчици на социални услуги и други, беше изготвен проект на Концепция на ЗСУ, с който се предлага изцяло нова регулация на тази сфера от обществения живот. Концепцията е публикувана за обществено обсъждане в изпълнение на разпоредбата на чл. 26, ал. 3 от ЗНА.

Междуведомствената работна група за разработване на ЗСУ проведе дискусии по въпросите, касаещи възможностите за подкрепа и регламентиране ползването на асистентски услуги с държавно финансиране. Вследствие на проведените дискусии беше разработено предложение относно дефиниране на съдържанието на асистентската помощ, определяне на целевите групи, основни принципи, оценка на потребностите от асистентски услуги и определяне на часовете, както и лимита на държавната подкрепа. Предложени бяха три подхода по отношение вида на помощта за асистентска подкрепа, в зависимост от избора на лицето и механизма на ползване.

В допълнение към това, със Заповед № РД01-259 от 30.03.2018 г. на министъра на труда и социалната политика е сформирана междуинституционална работна група за разработване на предложения за стандарт за финансиране на социалната услуга „Личен асистент“ като делегирана от държавата дейност чрез общинските бюджети, механизъм за определяне на натурални показатели по общини и механизъм за определяне на такса за ползване на услугата от потребителите.

Със Заповед № РД01-97/07.02.2018 г. на министъра на труда и социалната политика е създадена междуведомствена работна група за разработване на Закон за изменение и допълнение на ЗИХУ, която в срок до 30.06.2018 г. следва да разработи проект на Закон за изменение и допълнение на ЗИХУ.

Проектът на ЗЛП предвижда уреждане на обществени взаимоотношения, които вече са уредени в специалните закони, регламентиращи държавната социална политика за всички български граждани. Подкрепата на хората с увреждания, които

са в затруднения да се самообслужват, както и социалната оценка на хората с увреждания, се съдържат в цитираните закони (ЗСУ и ЗИХУ).

Проектът на ЗЛП не обхваща всички групи деца/лица с увреждания, а предвижда „ползвател на лична помощ да бъде дете/лице с трайни увреждания, довели до ограничения в способността му за самостоятелно обслужване в ежедневието и до зависимост от чужда помощ, която да компенсира функционалния дефицит“. С това се ограничават хора с увреждания и самотно живеещи стари хора, които са в невъзможност да се самообслужват от правото да получат лична помощ, което може да бъде предпоставка за възникване на дискриминационни практики.

По конкретните текстове, изразявам следното становище:

➤ В чл. 3 от Проекта на ЗЛП е разписан подробно „механизъм за подкрепа на лица с увреждания за упражняване на правата им, за пълноценно участие в обществото, за извършване на дейности, отговарящи на индивидуалните им потребности от личен, домашен или социален характер, и гарантирана възможност за избор от кого, кога, къде и по какъв начин да са подпомогани при осъществяването на тези дейности“. На основание чл. 7 от ЗНА считам, че такъв механизъм за действие и взаимодействие би могъл да бъде разписан в Правилник за прилагане на закон или в друг поднормативен акт, но не и в самостоятелен закон. Същевременно в ЗИХУ или в ЗСУ би могло да се разпише раздел или глава, които да уреждат предоставянето на лична помощ.

➤ В чл. 4 от Проекта на ЗЛП са разписани някои принципи, на които се основава личната помощ, като визираните в т. 3, 5 и 8 по своята същност имат характеристиките на дейности и не следва да бъдат посочени като принципи.

➤ Разписаните в чл. 7 от Проекта на ЗЛП дейности на Органите по предоставяне на личната помощ, са по-скоро предмет на Правилник за прилагането или друг подзаконов нормативен акт. В чл. 7, т. 6 от законопроекта е предвидено доставчика на лична помощ да е вписан в три различни регистъра (Регистър на юридическите лица, Регистър на доставчиците на социални услуги и Регистър на доставчиците на лична помощ). Това изискване създава условия за допълнителна административна тежест за бизнеса.

➤ Използваната в Проекта на ЗЛП терминология е нова и неясна. По определение „личната помощ“ е механизъм, а не социална услуга, от което следва, че не е възможно да има доставчик на лична помощ. Може да се говори за доставчици на социални услуги в домашна среда - „личен асистент“, „социален асистент“ и „домашен помощник“, които са регламентирани в ППЗСП. От друга страна в Проекта на ЗЛП се използва термина „асистентска услуга“ без да има конкретна дефиниция. Такъв термин не съществува и в действащата нормативна уредба. В чл. 10, ал. 3 е посочено, че ползватели на лична помощ могат да бъдат и потребители на социални услуги в специализирани институции, които не получават асистентска услуга от съответната институция.

Съгласно ППЗСП специализираните институции предоставят 24-часова подкрепа и в тях са създадени условия за обслужване, отговарящи на ежедневните, социалните и терапевтичните потребности и на потребностите от организация на свободното време и личните контакти на потребителите. Липсата на ясни дефиниции на понятията „лична помощ“ и „асистентска услуга“ води до проблеми в диференцирането помежду им, както и от действащите социални услуги, предоставяни в домашна среда.

➤ Предвижда се самооценката и анкетната карта за ползване на лична помощ да се изготвя от кандидата или негов законен представител, с помощта на експерт по лична помощ, а становището да се отразява в анкетата за потребностите. Счита се, че определянето на собствените потребности не е във възможностите на всяко лице с увреждане и следва да се извършва от обучени специалисти с участието на кандидат-потребителя. От друга страна по реда на ЗИХУ на лицата се извършва социална оценка и съгласно предвижданата реформа на медицинската експертиза и експертизата на работоспособността на лицето също ще се извършва оценка на потребностите, поради което с извършването на още една оценка ще се дублират дейности. Оценка се изготвя и във връзка с достъпа и ползването на социални услуги в действащия ЗСП. В Проекта на ЗСУ също е предвидено изготвяне на индивидуална оценка на потребностите.

➤ Не са ясни критериите за оценка на потребителите, а така също и механизма за контрол.

➤ Съгласно чл. 14, ал. 4 от проекта на ЗЛП, „Ползвателят или лицето по чл. 14, ал. 2, управлява и контролира времетраенето, вида и качеството на положения от асистентите труд.“ Това са ангажменти на доставчика, в контекста за качество на услугата и не е възможно контролът да се осъществява от потребителите на услугата. Те може да имат определени ангажменти/задължение в подкрепа при извършването на контрол.

➤ Не е ясен разписаният механизъм за отчетност – кога и как доставчикът ще представя отчетите в териториалните структури на АСП. Освен това няма база за определяне на размерите на финансовите средства, които ще са необходими за предстоящите три месеца, за да може да се осъществява авансово плащане.

➤ В чл. 45 от Проекта на ЗЛП е предвидено прехвърляне на неизползваният брой часове през месеца и използване за следващ период до края на календарната година, съобразно личните потребности на ползвателя и обстоятелствата, които налагат това, по негова преценка, което е в противоречие с Кодекса на труда.

➤ Видът и размерът на помощта следва да бъде определен според индивидуалните потребности на всяко лице с увреждане (процент намалена работоспособност, потребност от рехабилитация - вид и продължителност, възможност за придвижване и самообслужване, възможност за обучение или за трудова заетост и др.). Разписаните срокове в чл. 17 и чл. 18 срокове са

недостатъчни за извършване на цитираните в тях дейности. Не следва да се дублират дейности от други действащи закони.

➤ Служителите от отделите „Хора с увреждания и социални услуги“ (ХУСУ) към дирекциите „Социално подпомагане“ (ДСП) изпълняват законовите разпоредби в приложното поле на ЗИХУ и правилника за неговото прилагане, Закон за военноинвалидите и военнопострадалите и правилника за прилагането му, ЗСП правилника за неговото прилагане, Наредба №Н-19/2008г. за предоставяне на безплатни винетни стикери. С поемане администрирането на асистентските услуги от АСП, натовареността на социалните работници значително ще се увеличи, а допълнителен човешки ресурс от другите отдели в рамките на ДСП е невъзможно да бъде пренасочен.

С уважение,
РУМЯНА ПЕТКОВА
ИЗПЪЛНИТЕЛЕН ДИРЕКТОР

